

**SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2021 DO 2025**

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu		Seminarium doktoranckie		
Nazwa jednostki realizującej przedmiot		Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim		
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)		obowiązkowy		
Rok/semestr		I-IV/I-VIII sem.		
Dyscyplina		Nauki socjologiczne		
Język wykładowy		j. polski		
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		Dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk, prof. UR		
Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot		Dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk, prof. UR		
Wymagania wstępne		Ukończenie studiów magisterskich na kierunku praca socjalna, doświadczenie badawcze i pisarskie w przygotowaniu referatów i artykułów naukowych.		
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
Celem seminarium jest przygotowanie doktorantki do samodzielnej pracy naukowo-badawczej. Wymiernym efektem realizacji celu jest sporządzenie konceptualizacji dysertacji doktorskiej, dobranie teorii w ramach, których realizowany będzie temat badawczy, przeprowadzenie autorskich badań naukowych, analiza wyników badań i napisanie dysertacji doktorskiej zakończone obroną.				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza Lp.	Zan i rozumie			
1	W stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla polityki społecznej	P8S-WG/1	Sem.	Referaty, artykuły, rozdziały
2	Główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których odbywa się kształcenie	P8S-WG/2	Sem.	Referaty, artykuły, rozdziały
3	Metodologię badań naukowych	P8S-WG/3	Sem.	Referaty, artykuły, rozdziały
4	Zasady upowszechniania wyników działalności naukowej, także w trybie otwartego dostępu	P8S-WG/4	Sem.	Referaty, artykuły, rozdziały
5	Podstawowe zasady transferu wiedzy do sfery gospodarczej i	P8S-WK/3	Sem.	Referaty, artykuły,

	społecznej oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej i know-how związanego z tymi wynikami			rozdziały
Umiejętności Lp.	Potrafi			
1	Wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki lub dziedziny sztuki do twórczego identyfikowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym, a w szczególności: - definiować cel i przedmiot badań naukowych, formułować hipotezę badawczą, - rozwijać metody, techniki narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować, - wnioskować na podstawie badań naukowych	P8S-UW/1	Sem.	Konceptualizacja dysertacji Przeprowadzenie autorskich badań naukowych
2	Dokonywać krytycznej analizy i oceny wyników badań naukowych, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy	P8S-UW/2	Sem.	Analiza wyników badań naukowych
3	Transferować wyniki działalności naukowej do sfery gospodarczej i społecznej	P8S-UW/3	Sem.	Kontakty z otoczeniem
4	Komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym	P8S-UK/1	Sem.	Konferencje międzynarodowe
5	Upowszechniać wyniki działalności naukowej, także w formach popularnych	P8S-UK/2	Sem.	Artykuły publicystyczne
6	Inicjować debatę	P8S-UK/3	Sem.	Konferencje naukowe
7	Uczestniczyć w dyskursie naukowym	P8S-UK/4	Sem.	Konferencje naukowe
8	Planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcia badawcze, także w środowisku międzynarodowym	P8S-UO	Sem.	Zespoły badawcze
9	Samodzielnie planować i działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój	P8S-UU/1	Sem.	Zespoły badawcze

	innych osób			
Kompetencje społeczne Lp.	Jest gotów do			
1	Krytycznej oceny dorobku w ramach danej dyscypliny naukowej lub artystycznej	P8S-KK/1	Sem.	Dyskusja, artykuł, rozdział pracy doktorskiej
2	Krytycznej oceny własnego wkładu w rozwój danej dyscypliny naukowej lub artystycznej	P8S-KK/2	Sem.	Dyskusja
3	Uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S-KK/3	Sem.	Dyskusja
4	Podtrzymywania i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych, w tym: - prowadzenia działalności naukowej w sposób niezależny - respektowania zasady publicznej własności wyników działalności naukowej, z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej	P8S-KR	Sem.	Dyskusja

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW₁

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw./Konw.	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
I-VIII	—	—	—	—	240	0

METODY DYDAKTYCZNE

Prezentacje
Przedstawianie referatu
Dyskusja
Analiza treści

TREŚCI PROGRAMOWE

Seminarium:

Parentyfikacja dziadków, czyli przejęcia roli i funkcji rodzicielskich w rodzinach, w których rodzice z różnych przyczyn nie wypełniają tych ról lub pełnią je w niewystarczającym zakresie albo wykazują znaczną niewydolność rodzicielską w stosunku do własnego potomstwa. Badanie ma na celu określenie warunków, w jakich udzielane wsparcie ze strony dziadków przyczynia się do poprawienia funkcjonowania psychospołecznego wszystkich członków rodziny, a przede wszystkim dziecka, a także określenie konsekwencji takiego zjawiska dla dziadków, wnuków i ich rodziców. Ważnym aspektem badania jest uchwycenie konsekwencji jakie ponoszą dziadkowie w momencie objęcia czy przejęcia roli rodzicielskiej. Konsekwencje te mogą obejmować:

- konsekwencje osobiste,
- konsekwencje interpersonalne,
- konsekwencje ekonomiczne,
- konsekwencje w obszarze zdrowia fizycznego i psychicznego,
- przeciążenie rolą i dezorientacja,
- izolacja od rówieśników i wnuków nad którymi nie prawują dziadkowie opieki,

Badanie ma również na celu pokazanie aktywizacji starszego pokolenia.

Teren badania obejmie miasto Rzeszów. Respondenci przewidziani w badaniu to rodziny pełne oraz rodziny samotnych matek, które zostaną porównane pod kątem zjawiska parentyfikacji dziadków oraz osoby starsze pełniące role rodzicielskie w stosunku do swoich wnuków.

Założenia metodologiczne:

- metoda jakościowa i ilościowa,
- technika: ustrukturyzowany wywiad pogłębiony, ankieta oraz inne techniki potrzebne do realizacji założonego celu badawczego.

Temat badań jest ważny z racji tego, iż w większości krajów europejskich, a także w Polsce wzrasta liczba rodzin niepełnych (jeden rodzic) i coraz więcej dzieci wychowuje się w takich rodzinach. Samotne rodzicielstwo często powoduje występowanie znacznych trudności w zapewnieniu swoim dzieciom odpowiednich warunków materialnych i emocjonalnych. Badania amerykańskie pokazują, iż dzieci wychowane w rodzinach monoparentalnych równie dobrze funkcjonują, jak dzieci wychowane w rodzinach pełnych. Brak jest polskich badań i danych, które pokazują związek pomiędzy zaangażowaniem dziadków w wychowanie dziecka, a funkcjonowaniem rodziny monoparentalnej. Na podstawie literatury przedmiotu i dostępnych wyników badań nad udziałem dziadków w wychowaniu wnuków można postawić hipotezę, że parentyfikacja dziadków jest jedną z najlepszych metod wsparcia rodziny monoparentalnej i ma ona czynnik ochronny.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Przygotowanie materiałów i napisanie referatów na konferencje – I-VII sem.

Udział w konferencjach naukowych z wygłoszeniem referatu – II-VII sem.

Opracowanie konceptualizacji dysertacji doktorskiej – I-II sem.

Przygotowanie narzędzi badawczych do autorskich badań empirycznych – I-III sem.

Napisanie rozdziałów teoretycznych – III-V sem.

Przeprowadzenie badań empirycznych na próbie badawczej – V-VI

Analiza wyników badań autorskich i weryfikacja hipotez – VI-VII

Złożenie napisanej dysertacji doktorskiej - VIII

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające z planu z studiów	240
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	40
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	100
SUMA GODZIN	380
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	0

LITERATURA

Literatura podstawowa:	<p>Bakalarczyk, R., Maryl-Wójcik, M. i Foryś, M. (2021). Jakość życia osób starszych w Polsce w pierwszym roku pandemii Covid-19.</p> <p>Baranowska, A., Kościńska, E. i Wasilewska-Ostrowska, K. M. (2013). Społeczny wymiar życia i aktywności osób starszych. Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit.</p> <p>Błachnio, A., Kuryś-Szyncel, K., Martynowicz, E. i Molesztak, A. (2017). Psychologia starzenia się i strategię dobrego życia. Warszawa: Difin SA.</p> <p>Błądowski, P. (2012). Sytuacja materialna osób starszych. W W. A. Mossakowska Małgorzata, Aspekty medyczne, psychologiczne, socjologiczne i ekonomiczne starzenia się ludzi w Polsce (str. 405). Poznań: Termedia Wydawnictwo Medyczne oraz MIBMiK.</p> <p>Błądowski, P. i Szweda-Lewandowska, Z. (2016). Polityka wobec starości i starzenia się w Polsce w latach 2015-2035. Aspekty teoretyczne i praktyczne. Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.</p> <p>Dudziak, U., Dziecko, problemy i potrzeby, Lublin 2015.</p> <p>Kryńska, E. i Szukalski, P. (2013). Rozwiązania sprzyjające aktywnemu starzeniu się w wybranych krajach Unii Europejskiej. Raport końcowy. Łódź: Uniwersytet Łódzki.</p> <p>Krzysztofiak, D. (2016). Oblicza starości w perspektywie lokalnej. Kraków: Impuls.</p> <p>Możdżyńska, M. (2015). Babcie i dziadkowie jako rodzice zastępczy. W M. Wnuk-Olenicz, Problemy i szanse rozwoju osób starszych w społeczeństwie polskim (strony 46-</p>
------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

	<p>62). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek. Zapędowska-Kling, K. (2016). Polityka społeczna wobec starzenia się ludności w USA i Szwecji. Wnioski dla Polski. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.</p>
<p>Literatura uzupełniająca:</p>	<p>FINOGENOW, M. (2019). POSTAWY WOBEC STARSZYCH KOBIET I MĘŻCZYŹN - RÓŻNICE POKOLENIOWE. W E. DUBAS I M. MUSZYŃSKI, STAROŚĆ W NURCIE ŻYCIA (STRONY 45-56). ŁÓDŹ: WYDAWNICTWO UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO.</p> <p>RZELAK-KOSTULSKA, E. (2016). SENIORZY W POLSCE W ŚWIELE PROCESÓW MODERNIZACYJNYCH. TORUŃ: WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA.</p> <p>HALICKI, J. (2006). SPOŁECZNE TEORIE STARZENIA SIĘ. W M. HALICKA I J. HALICKI, ZOSTAWIĆ ŚLAD NA ZIEMI (STRONY 255-276). BIAŁYSTOK: WYDAWNICTWO UNIwersYTETU W BIAŁYMSTOKU.</p> <p>JAŻWIŃSKA, E. I KIEŁKOWSKA, M. (2018). KONSEKWENCJE SPOŁECZNE STARZENIA. W M. OKULSKI, WYZWANIA STARZEJĄCEGO SIĘ SPOŁECZEŃSTWA, POLSKA DZIŚ I JUTRO (STRONY 132-161). WARSZAWA: WYDAWNICTWO UNIwersYTET WARSZAWSKI.</p> <p>KAŁUŻNY, R. (2014). MIĘDZYPOKOLENIOWE UCZENIE SIĘ W REFLEKSYJNYM DIALOGU DZIADKÓW I WNUKÓW. W M. MUSZYŃSKI, MIĘDZYPOKOLENIOWE UCZENIE SIĘ (STRONY 47-55). ŁÓDŹ: WYDAWNICTWO UNIwersYTETU ŁÓDZKIEGO.</p> <p>WILK, T. I RZYMEŁKA-FRĄCKIEWICZ, A. (2019). SAMOTNOŚĆ SENIORÓW-KATEGORIA OSWOJONA I NIEOSWOJONA. O POTRZEBIE REWITALIZACJI ŻYCIA-WARTOŚCI, ODPOWIEDZIALNOŚCI, KULTURY..., W PERSPEKTYWIE FILMU "PORA UMIERAC". PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY (STRONY 273-287).</p> <p>WNUK, W. (2015). POTENCJAŁ OSÓB STARSZYCH. W M. WNUK-OLENICZ, PROBLEMY I SZANSE ROZWOJU OSÓB STARSZYCH W SPOŁECZEŃSTWIE POLSKIM (STRONY 117-130). TORUŃ: WYDAWNICTWO</p>